

Vereniging Westend en Omwonenden in Oisterwijk (VWOO)

p/a Kastanjelaan 66

Oisterwijk

Aan het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Betreft: Voorbereid tot wijziging van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 (Rbl)

Geacht ministerie van Infrastructuur en Waterstaat,

Het verheugt ons dat het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een wijziging van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 (Rbl) voorbereidt. Door de wijziging wordt bij veehouderijen “in bepaalde gevallen” een meer gedetailleerde cumulatieve berekening van de concentratie van fijnstof (PM10) verplicht.

Maar wij betreuren het ten zeerste dat in deze meer gedetailleerde cumulatieve berekening van de concentratie van fijnstof, de vorming van het gevaarlijke secundaire fijnstof niet wordt meegenomen.

Het gaat hierbij “in bepaalde gevallen” met name wanneer deze veehouderijen gelegen zijn in de directe omgeving van vuile industrieën (i.v.m. de uitstoot van SO₂) en autosnelwegen (i.v.m. de uitstoot van NO₂). Samen met de emissie van de ammoniak van de intensieve veehouderijen wordt daardoor het levensgevaarlijke secundaire fijnstof gevormd. Buitenlandse publicaties tonen steeds meer aan dat de aanwezigheid van secundair fijnstof levensbedreigend is en bij inademing direct opgenomen wordt in het bloed met alle gevolgen van dien.

Praktijksituatie:

In een straal van 1500 meter ten westen van de wijk het Westend in Oisterwijk wordt door de intensieve veehouderij (vier grote varkensbedrijven) meer dan 60.000 kg ammoniak per jaar geproduceerd. Ten westen van deze bedrijven ligt de autoweg A65 en deze weg ligt op een afstand van 2000 meter van de wijk het Westend. De uitstoot van NO₂ en SO₂ vormt zich met de ammoniak uit deze varkensstallen tot secundair fijnstof en verspreidt zich 270 dagen per jaar over de wijk Westend. Onderzoek heeft uitgewezen dat secundair fijnstof een veel groter verspreiding heeft dan primair fijnstof.

Dit betekent dat secundair fijnstof als een deken 24 uur per dag over heel Oisterwijk wordt verspreid en door iedereen wordt ingeademd.

Deskundigen schatten in dat van de 30.000 kg ammoniakemissie die wordt omgezet in secundair fijnstof hiervan jaarlijks ongeveer 70 % de Kampina (een uitgestrekt natura

2000 heidegebied) bereikt en dat daardoor de vergrassing steeds erger wordt en deze heide verandert in een steppengebied. Hierdoor gaat de biodiversiteit steeds verder achteruit. Het secundair fijnstof dat vooral bestaat uit ammoniumnitraat en ammoniumsulfaat veroorzaakt ook de “zure regen” die al vele jaren verantwoordelijk is voor de achteruitgang van de natuur en de kwaliteit van het grondwater.

Op 3 april j.l. is immers bekend geworden dat luchtwassers maar maximaal 50 % van de ammoniakemissie opvangen.

Het vorige college van de gemeente Oisterwijk heeft in maart j.l. nog aan een van deze vier varkensbedrijven, Oisterwijksebaan 2a (gelegen op 230 meter van de wijk) een omgevingsvergunning afgegeven en mag met deze vergunning 15.000 kg ammoniak produceren! Nu blijkt dat de vergunde luchtwassers maar 50% van de ammoniak en maar 40 % van de geur opvangen.

Hierdoor komt de stankcirkel 3 odeur van dit bedrijf weer midden in een wijk met meer dan 3000 mensen te liggen.

Secundair fijnstof moet volgens longartsen, cardiologen en neurowetenschappers als een sluipmoordenaar worden gezien. Dr. Jos v.d. Sande, bekend van de Q-koorts debacle, laat dit ook steeds duidelijk weten tijdens zijn vele lezingen in het land. Hij noemde de verminderde longfunctie, longkanker, hart en vaatziekten en vooral dementie, omdat secundair fijnstof via de longen in de bloed wordt opgenomen. Je ruikt het niet, je merkt er niets van, vandaar de naam sluipmoordenaar. De Gezondheidsraad was in februari j.l. in een advies over secundair fijnstof ook heel duidelijk naar de minister.

In het Financieel Dagblad (FD) stond een interessant artikel inzake de gezondheid van omwonenden van IV-bedrijven versus het economisch belang in de landbouw. Hieronder enkele delen uit dat artikel:

Zijn buurman, een boer, praat niet meer met hem. Want oncologisch chirurg Ignas van Bebber hamert op de schadelijke gevolgen van ammoniakuitstoot door de landbouw. Gevolgen die volgens hem ernstig worden onderschat. 'In de chirurgie moet je soms een been amputeren om de patiënt te redden. En nu moeten politici het mes gaan hanteren.'

Fijnstof en longproblemen

Fijnstof is hierbij een onderbelicht item, vindt Van Bebber. Met name de intensieve veehouderij produceert veel primair fijnstof, wat leidt tot longproblemen bij omwonenden en veehouders.

Nog schadelijker is volgens hem de vorming van secundair fijnstof door chemische reacties van ammoniak met bijvoorbeeld stikstof en sulfaatverbindingen uit het verkeer en de industrie. Dit leidt tot longproblemen en hart- en vaatziekten, en geeft een verhoogde kans op longkanker, aldus de arts. 'Zeer verontrustend is het fenomeen dat een bepaald type longkanker (adenocarcinoom) toeneemt bij mensen die nooit rookten, maar dat een relatie heeft met deze luchtvervuiling.'

Uit een rapport van het RIVM uit 2016 bleek dat meer dan de helft van de vroegtijdige sterfte door luchtverontreiniging in Europa mede komt door ammoniakuitstoot door de landbouw. De sector is goed voor 90% van de totale emissie van ammoniak.

En de Gezondheidsraad stelde begin dit jaar dat de overheid niet alleen prioriteit moet geven aan de reductie van fijnstof en stikstofdioxide uit voertuigen, maar ook moet streven naar de reductie van de emissie van ammoniak in de veehouderij.

'Intrigerend is dat uit internationaal onderzoek blijkt dat de boeren zelf minder kans hebben op longkanker, maar daarentegen wel een duidelijk verhoogde kans hebben op kanker van de alvleesklier, endeldarm, schildklier, hersenen alsmede melanoom en leukemie. Erg confronterend, als ik me nu realiseer dat vijf van de zeven veehouders uit eigen en aangetrouwde familie zijn overleden aan een van deze vormen van kanker.'

'Ook nitraatvervuiling van ons grondwater leidt tot verhoogde kans op darmkanker. Inmiddels zijn 21 grondwaterwinvelden gesloten of aangepast.'

Wij spreken daarom de hoop uit dat U bij de wijziging van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 (Rbl) ter dege rekening houdt met de zeer schadelijke gevolgen van secundair fijnstof.

Met vriendelijke groet,

Ger van Venrooij en Eugène Bex

Namens de Vereniging Westend en Omwonenden in Oisterwijk

•